

Legal Aid Network

ဥပဒေ အထောက်အကူပြုကွန်ရက်

Email:- legalaidnetwork@gmail.com

website:- legalaidnetwork.org

ဂမ်ဘီယာ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံမူခင်းအပေါ် ကမ္ဘာ့ တရားရုံး ICJ တွင် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့ ကြားနာမှု နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဥပဒေရေးရာ သုံးသပ်ချက်

၁။ နိုင်ငံတကာပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားရုံး (International Criminal Court - ICC) နှင့် မတူဘဲ ICJ သည် ကုလသမဂ္ဂ၏ အဓိက တရားစီရင်ရေး ယန္တရားဖြစ်သည်။¹ နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ ပင်မဖြစ်သော ကုလသမဂ္ဂ၏ ပဋိညာဉ်² ကို လေးစားလိုက်နာဖော်ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ယနေ့ ကြားနာစစ်ဆေးမှုတွင် ICJ သည် ကုလသမဂ္ဂ၏ အထွေထွေညီလာခံ၊ လူ့ အခွင့်အရေးကောင်စီ၊ လူ့ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာမဟာမင်းကြီးရုံး အစရှိသည့် အခြားယန္တရားများနှင့် ဆန့်ကျင်ရပ်တည်သွားခဲ့သည်။ တရားရုံးတိုင်း၏ အရင်းခံတာဝန်သည် အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ပြီးတရားမျှတမှု ကို ရှာဖွေရန်ဖြစ်သည်။ ယနေ့ စစ်ဆေးမှုတွင် ICJ သည် နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ စံချိန်စံညွှန်း³ ကို မျက်ကွယ်ပြုရာရောက်သည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေအပေါ် အများယုံကြည်နိုင်မှု⁴ ကို ထိခိုက်စေသည်။ ယင်းကို ကန့် ကွက်ပါသည်။

၂။ ယခင်ကြားနာမှု တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ကိုယ်စားပြု၍ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် တက်ရောက်ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခဲ့ကြောင်း နှင့်သူမသည် ယခု မတရားချုပ်နှောင် တရားစွဲဆိုခံနေရကြောင်း ICJ အသိဖြစ်သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ဦးဆောင်ခဲ့သည့် NLD အစိုးရနေရာတွင် တာဝန်ယူလာသည့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရကလည်း မြန်မာနိုင်ငံကို ကိုယ်စားပြုကာ မူခင်းကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသွားရန် အသင့်ရှိကြောင်း တရားရုံးကို ဆက်သွယ်အကြောင်းကြားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းအခြေအနေနှစ်ရပ် အကြား မှပင် ICJ သည် စစ်ကောင်စီကို လျှို့ဝှက်ဆက်သွယ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားအမှုကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ယနေ့ မူခင်းစစ်ခြင်းမှာပင် အထက်ပါအခြေအနေနှစ်ရပ်အား အဘယ်ကြောင့် မျက်ကွယ်ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်းလည်း တရားရုံးသည် နည်းလမ်းတကျ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။ ယင်းသို့ မဆောင်ရွက်ဘဲ ဘာမှ မဖြစ်သကဲ့သို့ ပုံမှန်သဘောမျိုးဖြင့် မူခင်းကို ကြားနာသွားခြင်းမှာ တရားရုံး၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လည်း ဆန့် ကျင်သည်။⁵

¹ The principal judicial organ of the UN
² The Charter of the UN
³ The peremptory norms of general international law or Jus Cogens and Erga Omnes obligations
⁴ The credibility of international law
⁵ Rules of the Court 1978 <<https://www.icj-cij.org/en/rules>>
Article 31: In every case submitted to the Court, the President shall ascertain the views of the parties with regard to questions of procedure. For this purpose he shall summon the agents of the parties to meet him as soon as possible after their appointment, and whenever necessary thereafter.
Article 61(2): The Court may, during the hearing, put questions to the agents, counsel and advocates, and may ask them for explanations.

၃။ ယနေ့ ကြားနာမှု တစ်ခုလုံးတွင် စစ်ကောင်စီကို ကိုယ်စားပြုကာ Mr. Christopher Staker ဦးဆောင်သည့် ရှေ့နေအဖွဲ့က ဂမ်ဘီယာသည် OIC ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်⁶ သာစွဲဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိခိုက်နစ်နာသည့် နိုင်ငံ⁷ မဟုတ်ကြောင်း၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကိုဆန့်ကျင်ခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာစာချုပ်အပိုဒ် ၈ ကို မြန်မာနိုင်ငံကချင်းချက်ပြုထားကြောင်း၊ ဂမ်ဘီယာက မြန်မာနိုင်ငံကို တရားမစွဲခင်ပေးပို့သောစာမှာလည်း လိုအပ်ချက်များရှိနေကြောင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ ချို့ယွင်းချက်များ⁸ ရှိနေကြောင်းဖြင့် ထောက်ပြကာ ICJ တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း တင်သွင်းသွားခဲ့သည်။ ICJ က အဆိုပါတင်သွင်းမှုများကို လက်ခံကာ ဂမ်ဘီယာ၏ စွဲဆိုမှုကို ပယ်ချလိုက်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံဘက်က နိုင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံဘက်က နိုင်သွားခြင်းမှာ စစ်ကောင်စီက နိုင်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါမည်။ စင်စစ်အားဖြင့် စစ်ကောင်စီရှေ့နေများ၏ ကန့်ကွက်ချက်အများစုအပေါ် ICJ က ဆုံးဖြတ်ချက် ချပေးပြီးဖြစ်သည်။⁹

၄။ တရားစီရင်မှု တိုင်းတွင် နှစ်ပိုင်းရှိပါသည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ တရားမျှတမှုကို ရှာဖွေခြင်း¹⁰ နှင့် အနှစ်သာရအရ တရားမျှတမှု ရှာဖွေခြင်း¹¹ တို့ဖြစ်သည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ တရားမျှတမှုကို ရှာဖွေခြင်းသည် အနှစ်သာရအရတရားမျှတမှုရှာဖွေခြင်း ကို ပံ့ပိုးရန်ဖြစ်သည်။ ဖျက်ဆီးရန် မဟုတ်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအားနည်းချက်များကို ထောက်ကာ စီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိဟု ICJ က ဆုံးဖြတ်ပြီး မှုခင်းကို ပယ်ချလိုက်ပါက အနှစ်သာရအရ တရားမျှတမှုရှာဖွေခြင်းကို ဖျက်ဆီးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါမည်။ တိုင်းပြည်၏ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ဖမ်းဆီးခံနေရမှုကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ NUG ၏ ကိုယ်စားပြုခွင့်ကို ငြင်းဆိုလိုက်ခြင်းတို့မှာ တရားရုံးသည် စစ်ကောင်စီဘက်က လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ချိုးဖောက်မှုများအား အားပေးသည့် သဘောသက်ရောက်နေသည်။ ယင်းကို ဂမ်ဘီယာဘက်က ပြန်လည်ထောက်ပြကန့်ကွက်ပါမူ တရားရုံးဘက်က ပြင်ဆင်ကောင်းပြင်ဆင်နိုင်သွယ်ရှိသည်။ ၂၃ ရက်နေ့တွင် စောင့်ကြည့်ရပါမည်။

ဥပဒေအထောက်အကူပြုကွန်ရက် **ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၂) ရက် ၂၀၂၂ ခုနှစ်။**

အသေးစိတ်သိရှိလိုလျှင် ဆက်သွယ်ရန်

Mr. Aung Htoo, M.A (Human Rights) R.L., Human Rights Lawyer
Program on Teaching Human Rights Law, Columbia University, New York, USA.
Founder of Legal Aid Network (LAN) and Principal of Federal Law Academy
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com
Website: legalaidnetwork.org
Tel: (46) 76 1156 215

⁶ Proxy state
⁷ Injured state
⁸ Procedural flaws
⁹ <https://www.icj-cij.org/en/case/178>
¹⁰ Procedural justice
¹¹ Substantive justice